

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка сталого розвитку

Освітня програма Економічна кібернетика

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Економіка сталого розвитку
Викладач (-і)	д.е.н., проф. Благун І.С.
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	ivan.s.blagun@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Економіка сталого розвитку» належить до числа новітніх навчальних курсів і передбачає міждисциплінарний і системний підхід до вивчення основних проблем взаємодії людини і навколишнього середовища з точки зору принципів і стратегій прогресивного розвитку суспільства з врахуванням потреб майбутніх поколінь.</p> <p>Сталий (збалансований) розвиток – це такий розвиток країн і регіонів, коли економічне зростання, матеріальне виробництво і споживання, а також інші види діяльності суспільства відбуваються в межах, які визначаються здатністю екосистем відновлюватися, поглинати забруднення і підтримувати життєдіяльність теперішніх та майбутніх поколінь.</p> <p>Світове співтовариство визнало, що збалансований розвиток «повинен стати пріоритетним питанням порядку денного міжнародного співробітництва». Загально визнаним є розуміння збалансованого розвитку як гармонійного поєднання економічних, соціальних та екологічних складових розвитку. Лише досягнення збалансованості між ними забезпечить можливість перейти до такого суспільного розвитку, який не виснажуватиме природні та людські ресурси, а тому матиме можливість тривати досить довго.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета формування знань щодо концепції сталого розвитку та отримання навичок та вмій розробки таких стратегій. Здобувачі повинні розуміти сутність сталого розвитку суспільства як на глобальному, так і на національному, регіональному та місцевому рівні. Дисципліна, що має предметом концепцію сталого розвитку, повинна допомогти студентам перевести вже набуті знання у площину їх практичного використання. Сталий розвиток суспільства стосується всіх без винятку – фахівців різних за освітою, віком, спрямуванням, традиціями, можливостями тощо.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – узагальнення теоретичних основ концепцій сталого розвитку; – визначення принципів і механізмів досягнення сталого розвитку; – опанування основами методології розробки стратегій сталого розвитку; – оволодіння методами моніторингу управлінських рішень щодо розвитку різних сфер економіки на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні суб'єктів діяльності з позицій їх сталого розвитку; набуття навичок розроблення стратегії сталого розвитку для різних рівнів суспільно економічних систем <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен</p> <p>знати:</p>	

- предметну сферу і методологічну основу сталого розвитку;
- перспективні наукові напрями розвитку різних сфер економіки у світу, державі, регіоні в контексті сталого розвитку;
- технології та процедури формування цілей сталого розвитку для різних суб'єктів господарської діяльності;
- закони, принципи та механізми забезпечення сталого розвитку

вміти:

- дати оцінку та рекомендації для регіону, територіальної громади та суб'єкта господарювання з відповідності стратегій сталого розвитку;
- забезпечити процедуру розробки стратегії сталого розвитку суб'єкта господарювання, регіону та територіальної громади;
- визначати технологію управління суб'єкта господарювання за ознаками досягнення мети діяльності та ресурсами, що використовуються, з урахуванням особливостей цього суб'єкта в контексті сталого розвитку;
- вміти здійснити моніторинг за процесом виконання стратегії сталого розвитку.

4. Результати навчання (компетентності)

Результати навчання:

3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

16. Здійснювати моделювання економічних об'єктів різної складності на мікро-, мезо- та макрорівні з позиції сучасних економічних концепцій, забезпечувати інформаційно-аналітичну підтримку бізнес-процесів та інноваційної діяльності.

17. Аналізувати соціально-економічні об'єкти і процеси на засадах класичних та сучасних методів моделювання, розробляти управлінські рішення з альтернативними варіантами за допомогою інформаційних технологій.

Компетентності:

ІК - Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК14. Здатність застосовувати сучасні математичні методи та інформаційні технології для побудови моделей аналізу та прогнозування, визначення тенденцій

розвитку соціально-економічних систем.					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу - 90 год.					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			12		
Практичні			18		
Самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий		
1	051 Економіка	I	Обов'язкові дисципліни		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання Еволюція поняття «сталий розвиток». Передумови сталого розвитку. Загальні основи сталого розвитку	Лекція, практичне заняття	[1,3]	Опрацюва ти лекційний матеріал, підготува тися до практично го заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. - Роль міжнародної спільноти у формуванні та реалізації засад сталого розвитку Саміт ООН з прийняття Цілей сталого розвитку (2020р.)	Лекція, практичне заняття	[2,6,15]	Опрацюва ти лекційний матеріал, підготува тися до практично го заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Економічний вектор сталого розвитку Економічний розвиток та економічне Фактори економічного зростання і сталий розвиток. Принципи сталого розвитку Теорії сталого розвитку. Індикатори сталого розвитку	Лекція, практичне заняття	[1-3,15]	Опрацюва ти лекційний матеріал, підготува тися до практично го заняття, розв'язати задачі	0,2	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Екологічний вектор сталого розвитку Основні екологічні проблеми України. Екологічні проблеми у стратегії національної безпеки України. Пріоритети збалансованого розвитку	Лекція, практичне заняття	[3,5,13,15]	Опрацюва ти лекційний матеріал, Пройти тестування до теми	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Соціальний вектор сталого розвитку Соціальний розвиток як головний чинник і показник забезпечення сталого	Лекція, практичне заняття	[4,8,11]	Опрацюва ти лекційний матеріал, підготува тися до	0,1	До наступного заняття за розкладом

розвитку. Розвиток соціальної сфери: сучасний стан, проблеми, перспективи.			практичного заняття		
Тема 6. Стратегічне планування розвитку Сутність та принципи стратегічного планування. Методологія стратегічного планування	Лекція, практичне заняття	[6-7,14-15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Програмно-цільовий підхід до розвитку різних соціально-економічних систем Поняття програмно-цільового підходу та його переваги. Особливості формування програм розвитку соціально-економічних систем на різних рівнях.	Лекція, практичне заняття	[4,8,11]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Розробка регіональних та місцевих стратегій сталого розвитку Методологія ЄС з розробки регіональних стратегій сталого розвитку та її практичне застосування в Україні Процедура, способи та алгоритм розробки стратегії розвитку з врахуванням концепції сталого розвитку. Інтеграція сталого розвитку в стратегіях місцевого та регіонального розвитку. Пріоритизація цілей, завдань та проектів місцевих стратегій.	Лекція, практичне заняття	[1-3,13,15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Підсумкове практичне заняття	Практичне заняття		Підготуватись до контрольної роботи	0,1	Згідно розкладу
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	100 бальна – 100 балів протягом семестру; “відмінно” – аспірант демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові				

	<p>зв'язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – аспірант демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках;</p> <p>“задовільно” – аспірант володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>“незадовільно” – аспірант не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, аспірант виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна її мета – перевірка самостійної роботи аспірантів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач аспірант має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, який аналітичний апарат використано.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у аспірантів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань аспірантів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за поточне тестування (20 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (30 балів); – оцінка за контрольну роботу (30 балів); – оцінка за самостійну роботу (20 балів).
7. Політика курсу	
<p>- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);</p> <p>- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;</p> <p>- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється протягом складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується відповідно до вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).</p> <p>Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, аспірант відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані аспірантом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.</p> <p>Очікується, що аспіранти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом честі та Положенням про запобігання та виявлення плагіату Прикарпатського національного</p>	

університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Перезарахування результатів неформальної освіти відбувається згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ПНУ https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_o_svita.pdf

8. Рекомендована література

1. 17 цілей, щоб змінити наш світ. URL: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/>
2. Ecosystems and human well-being: a framework for assessment / Millennium Ecosystem Assessment / J. Alcamo [and so on]. 2003. 252 p.
3. Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Brussels, 3.3.2010. COM (2010) 2020.
4. Білорус О. Г., Мацейко Ю. М. Глобальна перспектива і сталий розвиток: (Системні маркетинг. дослідж.). К. : МАУП, 2005. – 492 с.
5. Благун І.С. Модель циркулярної економіки як один із трендів сталого розвитку. Бізнес Інформ. 2021. №12. С.124-132.
6. Благун І.С. Моделювання сталого розвитку регіону [Монографія] / Благун І.С., Сисак Л.І., Солтисік О.О.. – Івано-Франківськ.: Видавничо-дизайнерський відділ Центру інформаційних технологій, 2006. – 166 с.
7. Благун І.С., В.П.Кічор, Д.І. Скворцов, Р.В. Фещур, С.І. Благун. Статистичний аналіз і моделювання соціально-економічних об'єктів та процесів. Підручник. / за ред. Кічора В.П. Львів: «Растр-7». 2022.
8. Благун І.С., Галюк Л.І. Система індикаторів моніторингу і прогнозу сталого розвитку підприємства. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Трансформаційні процеси в економіці держави та регіонів», Запоріжжя, 20-21 жовтня 2011р. – Запоріжжя: ЗНУ, 2011. – С.156-157.
9. Борщук Є. М. Основи стійкого розвитку еколого-економічних систем : монографія. Львів : Растр-7, 2007. 436 с.
10. Дмитришин Л.І. Аналіз регіональної системи в контексті її сталого розвитку / Дмитришин Л.І., Гусениця У.І. // Сталий розвиток економіки. – Хмельницький, 2012. № 7(17). – С. 154-159.
11. Загорський В.С. Концептуальні основи формування системи управління сталим розвитком еколого-економічних систем [Текст] : монографія / В.С. Загорський. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. — 336 с.
12. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
13. Програма дій “Порядок денний на ХХІ століття” / Переклад з англійської: ВГО “Україна. Порядок денний на ХХІ століття”. – К.: Інтелсфера, 2000. –360 с.
14. Садовенко А. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серета, Т. Тимочко. – 2 вид. – К., 2011. – 392 с.
15. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с.
16. Сухоруков А. І. Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України: монографія / А. І. Сухоруков, Ю. М. Харазішвілі. – К. : НІСД, 2012. – 368 с.